

PFU

NORDLYS arbeider etter Vær Varsomplakatens regler for god presse-skikk. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Prinsensgt. 1, postboks 46, sentrum, 0101 Oslo. Telefon 22 40 50 40, telefaks 22 41 19 80.

«Der tiltrængtes et blad som vil være en ærlig talsmann for smaafolks sak»

Alfred Eriksen grunnlegger av Nordlys i 1902

DETTE SKJER

■ Politidirektør **Ingelin Killengreen** (bildet) lanserer prosjektet «Trygghet og tillit», som skal gi politiet bedre kunnskap om minoriteter.

■ Kommunestyremøte i Dyrøy.

■ Formannskapsmøte i Tromsø.

■ Møte i fylkesrådet i Troms.

■ Statistisk sentralbyrå legger fram drosjestatistikk.

■ Den kinesiske idrettsministeren er i Norge og møter statsråd Trond Giske.

■ EUs landbruksministre har ekstraordinært møte om krisen i meierisektoren.

NETTOPP NÅ

Boligprisene stiger jevnt og trutt. Er vi i ferd med å få en ny «boligboble»?

Nytt spørsmål på www.nordlys.no

APROPOS

Lenger fra Europa

Med det irske folkets ja til Lisboa-traktaten, er den siste hindringen ryddet av veien for å gjennomføre omfattende reformer med stor betydning for Europas framtid. Mens mye av EUs arbeid hittil har handlet om å lage og innføre felles lovgivning, innevarsler Lisboa-traktaten at arbeidet er på vei inn i en ny fase. Utviklingen av felles politikk i for eksempel utenriks-spørsmål, klima- og miljøarbeid og kriminalitetsbekjempelse bli stadig viktigere.

For Norges del er ikke Lisboa-traktaten bare av det gode. I EØS-avtalen, som regulerer vårt forhold til EU, er det Kommisjonen som er den formelle motparten. Avtalen gir Norge, og de andre EØS-landene, rett til å bli informert og til å påvirke arbeidet som skjer i Kommisjonen. Når maktfordelingen i EUs egne organer nå forskyves, slik at stadig flere prosesser og avgjørelser skjer i regi av Rådet og Parlamentet, kan Norges muligheter til innflytelse bli svekket. Spørsmålet er om mange nok av våre politikere er villige til å se hva som er i ferd med å skje, og tør å ta initiativ til å drøfte og vurdere hvilke konsekvenser dette bør få.

Hallgeir Westrum, ANB

ARKTIS: Mange av påstandene om Arktis som et nytt Klondyke bør justeres. Mye tyder på at de er betydelig overdrevet.

Overdrivelser om Arktis

PÅ DEN 3. SIDE

Svein Vigeland Røttem
Seniorforsker ved Fridtjof Nansens Institutt.

I gjentatte uttalelser fra forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen og utenriksminister Jonas Gahr Støre blir det understreket at nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde. Dette understrekes også i det nylig lanserte forsvarskonseptet, «Evne til innsats».

Parallelt med dette norske engasjementet for de nordlige havområder ser vi at Arktis er på vei oppover på dagsorden i de fire andre landene (Danmark/Grønland, Russland, USA og Canada) som grenser mot Polhavet samt i EU og i NATO. En slik utvikling finner sted med Norges velsignelse, til tross for at dette også kan føre med seg en erkjennelse om at man har motstridende interesser.

Mye tyder likevel på at de fleste aktørene som viser interesse for det «nye» Arktis deler Norges syn om at mulighetene for sivilisert konfliktløsning av de utfordringene man står overfor i nord, er større enn sjansene for at framtidige konflikter vedrørende ressursutnyttelse og transport skal eskalere til bruk av våpenmakt.

Betydelig overdrevet

I internasjonal presse har man ved flere anledninger kunne lese at veien til anarki i Arktis ikke nødvendigvis er lang. Et endret klima hvor isen trekker seg tilbake, legger grunnlaget for en omfattende økonomisk aktivitet i området.

Det blir også hevdet at med et endret klima, kan Arktis bli et nytt Klondyke, og nye transportruter vil kunne føre med seg en storstilt omlegging av internasjonal skipsfart.

Dette er likevel påstander som bør justeres og mye tyder på at de er betydelig overdrevet. I denne sammenheng er det særlig tre felt som fortjener oppmerksomhet: internasjonal skipsfart (herunder turisme), ressursutnyttelse og uavklarte grenser.

Usikker framtid

Vi bør rette blikket mot mer sobre vitenskapelige analyser av mulighetene for internasjonal skipsfart. Et relevant og gjennomarbeidet bidrag her er *AMSA-rapporten* fra 2009 utarbeidet i regi av Arktisk

KLONDYKE? Det er fortsatt mye uavklart i forhold til Arktis sin framtid som et mulig Klondyke. I stedet for overdriven optimisme, kan det være lurt å dempe seg litt og justere «prognosene».

Råd. Her analyseres en rekke av de utfordringene man står overfor når havisen trekker seg tilbake.

En viktig konklusjon er at utfordringene vedrørende internasjonal skipsfart på nåværende tidspunkt er større enn mulighetene.

Det vil uansett være nødvendig med stabilitet og utviklede internasjonale samarbeidsrutiner, hvis rutene skal være levedyktige. Vi finner samtidig få økonomiske analyser av mulighetene og begrensningene vedrørende de ulike seilingsrutene i Arktis.

Framtiden er således usikker, men troen på at Polhavet står på terskelen til å erstatte andre internasjonale seilingsruter bør modifiseres.

Petroleumsressursene

Videre bør man inn ta en mer edruelig tilnærming hva gjelder «kapløpet» om mulige petroleumsressurser i regionen. I US Geological Survey fra 2008 blir det hevdet at det arktiske området kan inneholde 13 % av verdens uoppdagede oljeresurser og 30 % av de uoppdagede

gassressursene.

Dette er selvfølgelig høyst interessante tall og vil kunne medføre økt aktivitet i regionen. Men det er viktig å understreke at den største prosentandelen av disse ressursene befinner seg innenfor de enkelte staters uomstridte grenser.

Mulighetene for væpnet konflikt om uttaket av disse ressursene er således nokså begrenset. Dette bringer oss over til spørsmål vedrørende uavklarte grensedragninger.

I Illullisat på Grønland i mai 2008 erklærte de fem statene som grenser mot Polhavet at man ønsker at folkerettslige regimer, og da med særlig henvisning til Havrettstraktaten, skal regulere den økte aktivitet man forventer vil finne sted i regionen.

Illullisat-erklæringen er et uttrykk for en rådende enighet om å skape stabile forventninger om hvorledes det «nye» Arktis skal reguleres. Slikt samarbeid kommer også til uttrykk i for eksempel Arktisk Råd og i Barentsamarbeidet. Uten å tegne et for rosenrødt bilde av slikt samarbeid, så uttrykker det et felles ønske om internasjonale reguleringer.

Fokus på utfordringer

Mulighetene for et sivilisert Arktis er således større enn sannsynligheten for at maktbruk skal es-

kalere. Det er likevel utfordringer vi bør ha blikket rettet mot.

Aktiviteten i Polhavet er økende, og det er således viktig å etablere gode beredskapsstrukturer, hva gjelder søk og redning samt ved ulykker som kan føre med seg forurensning.

Det er derfor viktig å holde et skarpt fokus på de utfordringer som er reelle og ikke gå inn i en polemikk hvor alle utfordringer vedrørende Arktis blir sauset sammen, og hvor man avslutter med en konklusjon om at veien til anarki er kort.

Det kan dermed bli hevdet at det er særlig tre grunner til å være skeptisk til oppfatningen om et snarlig anarki i Arktis.

For det første er det uklart når og hvordan ressursene i Arktis blir utnyttet, samtidig som store deler av disse ressursene befinner seg innenfor avklarte grenser.

Videre er bildet av Polhavet som en snarlig konkurransedyktig seilingsrute nokså overdrevet. Til tross for at regional skipsfart og turisme er økende.

For det tredje ser vi et overordnet positivt samarbeidsklima. Det anerkjennes at de fem statene som omkranser Polhavet har felles interesser av samarbeid. Potensialet for et sivilisert Arktis er således stort.